

Bastøy - Oslofjordens perle -

(Forts. fra side 1).

gjerdet, og nu er det et lavt, pent, hvitmalt hagegjerde i stedet.

Bestyrer Hagen lot også de store vinduer i guttenes soveværelse mure igjen og erstattet dem med noen små fengselsglugger med gitter i taket.

Det er naturligvis et helt forkastelig system med felles sovesaler på et slikt hjem. Bestyreren har derfor søkt departementet og har også endelig fått bevilgning, men foreløpig bare til å omgjøre det ene soveværelse. I stedetfor fellesværelse får guttenes nu eneværelser, og i stedetfor fengselsglugger med gitter får de vinduer. Bestyreren mener å få de første værelser ferdige før jul. Forhåpentlig innser departementet nødvendigheten av snarest å gi bevilgning til ominnredning også av det annet soveværelse.

Ved særavdelingen var tidligere både verksteder og beboelsesværelser i én bygning. Nu er det satt op én prektig verkstedsbygning, og hjemmet har der hvor verkstedene var fått et koselig lite kjøkken og et pent opholdsrum. Alt malerarbeid har guttenes selv besørget. Også inventaret, bord, stoler og skap, ja til og med lysekronen i kobber har guttenes laget.

Verkstedsbygningen inneholder i 1. etasje snekkerverksted, hvor det er installert helt moderne maskiner, fres, avretter, trykkelseshøvel, børstensmaskiner, båndsag, cirkelsag, dreiben og 10 høvelbenker. Videre er det malerverksted, materialrum for ferdige møbler og et kombinert tegne- og verktøirum. Ovenpå er det et stort lust blikkenslagerverksted med trykk- og stansemaskiner, gradsaks, spindelpresse, rundmaskine, cirkelsaks og knekk-børdel- og vulstmaskiner. Dessuten er det materialrum, lagerrum for de ferdige blikkvarer, tegnerum og et ildfast syrerum. På verkstedet er det god arbeidslass for 8–10 gutter, og hver har her som på snekkerverkstedet sitt eget verktøi. Guttene lager alle slags møbler. I år er det solgt ikke mindre enn 26 havestuemøbler foruten soveværelser og spisestuer. På blikkenslagerverkstedet lager de all slags kjøkkentøi av blikk, leker, store melkespann o. s. v. De lager lysekroner av kobber, lampetter, cigarkasser og mange andre vakkerting. Og alt blir avsatt næsten like fort som guttenes rekker å lage det.

Staten har neppe noen gang fått mere igjen for sine penger. Funksjonærene og guttenes har bygget det meste. Alt murarbeidet og støpningen er f. eks. utført av dem. Man forsøker alltid ved hjemmet å gjøre arbeidet selv, så guttenes kan læres opp til det.

Foruten de to store sovesaler hver med 12 senger innholder hjemmet toiletrum, et stort lust opholdsrom, leseværelse med bibliotek og bolig for husfaren. Assistentenes værelser står i direkte forbindelse med sovesalene. I kjelleren er det bad med avkledningsrum ved siden av. Dessuten er det innredet et særlig toiletrum, hvor guttenes kan vaske sig når de kommer skitne inn fra arbeidet.

Foran selve særavdelingsbygningen er det fjernet 3700 kubikkmeter grus og lere og laget en stor gressplen. Og rundt plenen er det plantet en hekk av sibirisk ertetre. Lekeplassen er også utvidet og planert.

En ting som er særdeles viktig er at man har fått lagt inn vannledning både i hjemmet og i funksjonærboligen ved siden av. Tidligere har man måttet pumpe vann med håndpumpe fra to brønner i nærheten, eller man har måttet bære vann.

I tillegg til dette kommer en stor fotballplass. Den er planert ut i bakkeheldingen i ur og ulende. Det er et stort og verdifullt arbeid guttenes har utført her.

Hver avdeling har sitt bibliotek med nærmere 300 bind. Hver jul kjøper bestyreren minst 30 nye bøker til hvert hjem. Guttene er meget ivrige til å lese, og bytter bøker så ofte de vil. I særavdelingen, hvor det er mellom 24 til 28 gutter, er det på ett år utlånt 916 bøker. Guttene leser Ibsen, Bjørnson og Kielland og også mange av våre andre forfattere. Særlig er de begeistret for bøker om Roald Amundsen og Nansen, og Opfinnelsenes bok er selvfølgelig skuddet.

Angen opprettet for et års tid siden et musikkorps på 20 gutter. En gang hver uke kommer en marinemann fra Horten og spiller med guttenes. Angen spiller selv litt med dem hver dag. Forrige søndag holdt guttenes konsert på Horten. Dessverre var det øsregn, så det var ikke så mange tilhørere som vanlig, men guttenes spilte udmerket. De spiller bl. a. Griegs Landkjenning.

Guttene dag er fullt besatt med arbeid og lek fra morgen til kveld. Kl. 7 om morgenen står de op, rør sin seng og vasker sig. Så spiser de frokost. De får smørbrød, havrefrø og melk. Derefter møter guttenes fra alle avdelinger i Fellessalen kl. 7.50 til karakteropplæring og morgenandakt. Det blir sunget og bestyrer Angen taler. Derefter får hver gutt karakter for foregående dags flid og opførsel, ikke for utført arbeid. Det gjør vi, sier bestyreren, for at guttenes selv kan lære seg til å føle ansvaret for sin ferd. Karakterene er fra 2 til 4. 4 er den dårligste. Guttene får dårlig karakter hvis de har slurvet i sitt arbeid eller vist ulydighet. De må da reise sig i salen og gjøre rede for hvorfor de har fått den dårlige karakteren. Det hender ikke at en gutt nekter å svare, men det kan hende at det

går sent med det, og at han må spørres flere ganger. Men våre gutter setter meget stor pris på å få gode karakterer. Det værste de vet er å få dårlig karakter. Karaktergivningen opdrar deres æresfølelse, og den overflødigjør for det meste straff. Det er meget sjeldent at guttenes får korporlig straff. Når det en sjeldent gang hender er bestyreren alltid til stede, og som regel foretar han selv avstraffelsen. Det kan jo være tilfelle da riset må til, hvor det er det eneste som viser sig å hjelpe. Det brukes et almindelig bjerkeris.

Hvis en gutt får god karakter følger naturligvis visse fordeler med det. Han kan f. eks. få lov til å reise et eller annet sted. Men det kan det også hende at en gutt med dårlig karakter får lov til, hvis man mener det vil virke godt på ham. Først og fremst må man sørge for å være rettferdig. Det kan virke urettferdig på barna, hvis vi skal være helt konsekvente. Vi kan ha lovet en gutt at han skal få reise, hvis han oppfører sig pent. Men så greier han kanskje ikke det, og da kan det hende at jeg må stille krayet litt ned. Det virker heldig på gutten.

Efter karakteropplæringen fordeles guttenes til skole og arbeid på verksteder, i gartneri og gårdsbruk. Alle guttenes er med i arbeidet etter tur. De er med i fjøset og stallen eller hjelper til med rensegjøringen i hjemmet. En gutt forestår centralfyringen og fyringen til dampkokningen. All mat koktes med damp.

Middagen er kl. 12. Guttene lever svært godt. De får regelmessig fersk fisk to ganger om uken, en gang stekt og en gang kokt. Sin livrett, lapskaus, får de fast en gang om uken. Det får de dessuten også lørdag kveld. Så får de pannekake og saftsuppe eller erter. Søndagene er det kjøttkaker, pølses eller oksesteke og beständig desert, fruktgrøt, polentaupuding eller grønnsaksuppe. De bruker svært mye grønnsaker. Guttene spiser godt. Det viser seg at selv om guttenes er underernærte når de kommer til hjemmet blir de kraftige og sterke når de har vært der en stund. Det legges også megen vekt på den kroslige utvikling, og det drives mye med idrett, fri-idrett, fotballsparkning osv. Ved et av hjemmene er det to skibakker, en for de større og en for de mindre gutter. Alle gutter har hver sitt par ski og hver sitt par sko. Da bestyrer Angen kom til hjemmet for 6 år siden fantes det ikke et par ski der, men nu har han også skaffet alle guttenes både ski og sko. Ved tre av hjemmene er det også fotballplass. Den største ligger ved særavdelingen. Den holder internasjonale mål og ligger idyllisk til, omgitt av skog på alle kanter. Her spiller guttenes ofte mot lag både fra Oslo, Horten og andre byer. Og guttenes hevder seg godt og bringer som oftest seirene hjem. Vi fikk anledning til å overvære en kamp mellom særavdelingens gutter og gutter fra en annen avdeling. Husfaren ved særavdelingen deltok selv i kampanen, som endte med 5–2 i særavdelingens favør. De som skjønte seg på det påstod at det var en flott kamp. Når guttenes sparker fotball får de brus eller saft og vann i pausen etter første omgang, og etter endt spill får de et bad.

Efter middagen er det hvil fra 12 til 2. Hvilen består for guttenes vedkommende i at de sparker fotball, slår krokett eller leker ute, hvis været tillater det. Ved hver avdeling er det foruten fotballplass også lekeplass. Guttene har hver sin lille have med grønnsaker og blomster. Og de setter sin ære i å få den så fin som mulig. Det de avler sender de hjem eller de selger det, hvis de da ikke spiser det opp selv.

Endel av guttenes sitter inne og leser eller skriver. Mange er svært interessert i tegning og kan leve

virkelig gode tegninger. Inne har de alle slags spill, dam, sjakk, mølle, couron og hvad de heter alle sammen. Det dyrker de ivrig. De får som regel lov til å skrive hjem når de vil, men dessuten har hjemmet bestemte skrivesondager, hvor alle skal skrive. Det er nemlig noen som helst ikke skriver, hvis de ikke blir pålagt det. Andre kan skrive både to og tre brever.

Fra klokken 2 til 4.30 er det kroslig arbeid for alle gutter uansett alder. Så er det mellemmat — smørbrød og kaffe — fra 4.30 til 5 og fra 5 til 7 leses de ukonfirerte lekser i hvert sitt hjem under tilsyn av hjemmet husmor. De konfirerte har skole i vinterhalvåret fra 5 til 7. De har fire fag, norsk, regning, gymnastikk og tegning. I særavdelingen er det 5 timer gymnastikk pr. uke i vinterhalvåret.

Kveldsmat spiser guttenes kl. 7. Da får de enten grøt og melk eller smørbrød og melk eller kakao.

Og så kl. 9 er det leggetid. Men før de legger seg får hver gutt et temperert bad hver eneste kveld. Om sommeren bader guttenes i sjøen 2 og 3 ganger om dagen. Det er fin sandstrand, og Bastøy kunde sikkert være blitt det herligste badested. Sundhetstilstanden er da også utmerket. Det er meget sjeldent at en gutt er syk. Men for alle tilfelles skyld er det innredet et stort, lyst sykeværelse i hovedavdelingen. Her er det to senger, og en masse instrumenter og medikamenter av alle slags.

Fru Angen fungerer som doktor og sykepasser.

Angen og frue lever og ånder for guttenes. Mangler noen av guttenes et eller annet springer de til fru Angen eller hun springer til dem. Hun er til tross for at hun «bare» er Angens frue og ikke ansatt i noen stilling ved hjemmet, hjemmets mor, og det er det hjerteligste forhold mellom henne og guttenes. Særlig særavdelingens gutter er hennes hjertebarn. Ikke er de i gartneriet så de engang imellem kan få noe godt der, sier hun, og ikke er de i kjøkkenet. Maten blir bragt ned til guttenes. Og så bærer hun ned fra sin egen have deilige frukt til guttenes eller noe annet godt når det passer. Det er ikke sjeldent å se fru Angen med kurven på armen på vei ned til særavdelingen.

Det tjener bestyrer Angen og hans medarbeidere til stor ære at de ved sitt hjertelag og sin forståelse av guttenes har nådd så store resultater som de virkelig har. Guttene holder av Angen og sier han er en grei kar. De vet også at han hjelper dem når de kommer ut.

Den nuværende ledelse vet at med hjertelag, tillit og godt humør kommer man lenger enn med straff og vondord.

RAGNA HAGEN

Heksens ritt

Tegn på papp en liten heks uten ben. Klipp figuren ut og ta to fyrstikker, hvorav den ene kløves på enden, mens den andre skjæres kileformet. De festes til heksen og danner benene.

La heksen ri på en bordkniv med ellen op. Kniven holdes over et bord, og etter at du har åndet på figuren flere ganger, for å overføre din magiske innflytelse, settes heksen overskrevs på kniven. Denne holdes rett ut uten bevegelse, så at fyrstikkendene såvidt berører bordet, mens figuren skråner ganske lett fremover.

Heksen vil nu litt etter litt begynne å bevege sig, og det ser ut som hun spaserer langs bladet. Når hun har nådd enden på kniven kan figuren beveges på samme måte bakover.

Bevegelsene forårsakes av knivens svingninger, som fremkommer på grunn av håndens ubevist bevegelser. Disse kan ikke forhindres, og da de er usynlige, kan kunststykket tilskrives magisk innflytelse.